

Rapport

**Uppföljning av ramavtalsområde HVB för barn
och unga 0-20 år, dnr N050-03338/24**

2025-05-28

Innehåll

1	Bakgrund till uppföljningen	3
2	Inköps- och upphandlingsförvaltningen.....	3
2.1	Uppföljningens genomförande.....	3
2.2	Uppföljningens resultat.....	4
2.3	Förbättrade avtalsvillkor med anledning av uppföljningen.....	6
2.4	Andra åtgärder/IVO:s beslut	7
3	Samlad placerings- och inköpsfunktion	7
3.1	Bakgrund till uppföljningen	8
3.2	Uppföljningens genomförande och resultat.....	8
3.3	Förbättrade avtalsvillkor med anledning av uppföljningen.....	9
3.4	Andra åtgärder	9

1 Bakgrund till uppföljningen

Under hösten 2024 har Göteborgs Stads inköp- och upphandlingsförvaltning (Förvaltningen) och Samlad placering- och inköpsfunktion (Spink), socialförvaltning Sydväst, genomfört en fördjupad uppföljning av ett urval leverantörer inom ramavtalsområdet HVB för barn och unga 0–20 år. Uppföljningen initierades med anledning av den rapport som Polismyndigheten offentliggjorde under samma höst och där det framkom att det fanns kopplingar mellan HVB-hem och organiserad brottslighet (*SiS och HVB-hem, Studie avseende kopplingar till den grova organiserade brottsligheten*). Under arbetets gång har även medarbetare på Brottsförebyggande och Trygghetsavdelningen på Stadsledningskontoret medverkat.

Nedan följer beskrivning av hur uppföljningen genomfördes samt vilka resultat och åtgärder den resulterade i.

2 Inköps- och upphandlingsförvaltningen

Inköps- och upphandlingsförvaltningen har ramavtal med cirka 150 leverantörer inom avtalsområdet och innan uppföljningen inleddes gjordes därför ett större förarbete. Förarbetet bestod bland annat av att identifiera leverantörer som skulle ingå i urvalet. Urvalet gjordes bl.a. utifrån följande parametrar.

- leverantörer som angetts i Polismyndighetens rapport i samband med rymningar,
- leverantörer där synpunkter av allvarigare karaktär hade inkommit till Förvaltningen från beställare,
- leverantörer där allvarliga synpunkter inkommit till IVO och
- leverantörer där IVO vid tillsyn konstaterat brister, så som att utdrag ur belastnings- och misstankeregistret inte kontrollerats enligt lag.

Urvalet justerades något under arbetets gång och uppgick slutligen till 15 ramavtalsleverantörer. Ändring i urval skedde dels eftersom avtalsbrott konstaterades hos en leverantör som ingick i det ursprungliga urvalet och då Förvaltningen hade ytterligare ramavtal med andra bolag inom samma koncern. Urvalet kom också att utökas då Förvaltningen såg ett behov av ett helhetsgrepp avseende tre andra leverantörer inom samma koncern, med vilka Förvaltningen hade totalt sex olika avtal med.

2.1 Uppföljningens genomförande

Uppföljningen har fokuserat på att följa upp kraven på personalens lämplighet samt kompetens utifrån krav i ramavtalen. Leverantörerna har ombetts inkomma med uppgifter som visar vilka personer som erhållit lön från

leverantörerna under ett antal angivna månader under år 2024. Uppgifterna som efterfrågats har varit inlämnade individuppgifter till Skatteverket avseende samtliga anställda som arbetat inom verksamheten som Förvaltningen har avtal med. Förvaltningen har inte möjlighet att själv inhämta motsvarande individuppgifter från Skatteverket eftersom de omfattas av sekretess, däremot har Förvaltningen möjlighet att begära in dessa underlag från leverantörerna som en del i uppföljningen. Eftersom uppgifterna visar vilka personer som fått utbetald lön är uppgifterna de mest tillförlitliga underlagen att ta in vid en skrivbordsgranskning för att få uppgift om vilka personer som faktiskt arbetat i verksamheterna. Vidare har Leverantörerna också ombetts inkomma med en förteckning över samtliga anställdas roll/funktion, anställningsform och anställningsdatum.

När personalen på detta sätt kunnat identifieras har kontroll mot rättsdatabas genomförts för att säkerställa att personal som används inom ramavtalet kan anses ha den personliga lämplighet som krävs samt att personal inte är dömd för brottslighet som förvaltningen särskilt specificerat att personal som används inom ramavtalet inte får vara dömd för.

Dessutom har leverantörerna i ett nästa steg ombetts inkomma med CV/meritförteckning, och i vissa fall utbildningsintyg, för sin fasta personal för att styrka att minst 50 procent av den fasta personalen har kravställd, relevant utbildning.

Uppföljningen har skett i enlighet med punkten 2.15.1 i ramavtalen.

2.2 Uppföljningens resultat

Uppföljningen resulterade i flera konstaterade brister avseende upprätthållande av obligatoriska krav och särskilda kontraktsvillkor under avtalstiden. Det har varit fråga om väsentliga avtalsbrott där leverantörerna inte har följt framför allt följande kontraktsvillkor.

1.3.5 Personal och kompetens

1.3.5.1 Generella krav på personalen

Samtlig personal som ska användas inom Ramavtalet ska utföra sitt arbete på ett professionellt sätt med engagemang, lyhördhet och omtanke om den/de placerade. Personlig lämplighet och förståelse i den/de placerades situation är viktig.

Verksamhetens personal ska ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Personal som ger behandling enligt viss metod ska även ha relevant utbildning för den. Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att möta de behov av vård som målgruppen har, och säkerställa en trygg och säker vård.

Av den fasta personalstyrkan ska minst 50 % av den vårdande/behandlande personalen ha någon av de två nedan angivna utbildningsnivåerna (nivå 1 och nivå 2).

Nivå 1 Vårdande/behandlande personal som innehar genomgången, motsvarande minst 2-år relevant eftergymnasial utbildning på heltid, med inriktning mot socialt arbete,

socialpedagogik eller beteendevetenskap såsom behandlingsassistent, skötare, behandlings/stöd/socialpedagog.

Nivå 2 Vårdande/behandlande personal som innehar genomgången högskoleutbildning minst 180 hp (eller enligt tidigare bestämmelser 120 p) med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap såsom socionom, socialpedagog/.../.

1.3.5.2 Föreståndare

Föreståndaren ska uppfylla de krav som Inspektionen för vård och omsorg kräver. Föreståndaren ska ha sin huvudsakliga arbetstid förlagd i verksamhetens lokaler för att kunna ha tillräcklig insyn i verksamheten.

Ansvarig ska ha befogenhet att svara på och lösa de frågeställningar och problem som uppstår i den dagliga driften samt vara Leverantörens kontaktperson gentemot Göteborgs Stad.

1.3.5.4 Säkerhet - kontroll av personal

Registerutdrag Med stöd av Lag om (2007:171) registerkontroll ska utdrag ur belastningsregister begäras och ingå som bedömningsunderlag inför anställning av personal. Ledning eller personal får inte vara dömd för brott mot underårig, sexualbrott, våldsbrott, brott i yrkesutövningen eller alkohol/narkotikabrott under de senaste fem (5) åren. Ledning hos Leverantören ansvarar för att omedelbart vidta erforderliga åtgärder mot personal som misstänks för att ha uppträtt olämpligt eller begått brott riktade mot barn/ungdomar.

Utdrag från belastningsregistret visar uppgifter om påföljd eller åtalsunderlåtelse för:

- *mord, dråp*
- *misshandel, grov misshandel*
- *människorov, olaga frihetsberövande, människohandel*
- *olaga tvång, olaga hot*
- *alla sexualbrott (även förberedelse, stämpling och underlåtenhet att avslöja brott)*
- *rån, grovt rån*
- *hets mot folkgrupp, olaga diskriminering*
- *narkotikabrott (även förberedelse, stämpling och underlåtenhet att avslöja brott)*
- *alkoholbrott (till exempel langning)*
- *dopingbrott (även förberedelse, stämpling och underlåtenhet att avslöja brott)*
- *smugglingsbrott.*

Leverantören ska iaktta och följa i var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter som avser registerkontroll.

Sammantaget har följande kontraktsbrott identifierats avseende sex antal leverantörer.

- *Fyra av leverantörerna har haft anställd personal vilka varit dömda för brott som Förvaltningen särskilt specificerat att personal som ska användas inom ramavtalet inte får vara dömd för de senaste fem åren.*

- En av de ovan fyra leverantörerna hade dessutom återkommande allvarliga missförhållanden i verksamheten och har brutit i sitt lagstadgade ansvar att kontrollera belastningsregistret.
- En leverantör har inte upprätthållit den utbildningsnivå för sin personal som avtalet kräver. Dessutom har det framkommit att verksamhetens föreståndare har presenterat ett förfalskat utbildningsintyg.
- En leverantör har haft anställd personal som är dömd för allvarlig brottslighet i närtid (grovt vapenbrott). Brottet framgår inte av belastningsregister för HVB och är därmed inte heller ett brott som Förvaltningen särskilt specificerat att personal som ska användas inom ramavtalet inte får vara dömd för de senaste fem åren. Personalens personliga lämplighet i detta fall har med anledning av brottet ändå ifrågasatts men ledde inte till annan åtgärd än tillfälligt beställningsstopp.

Av det totala urvalet på 15 leverantörer har tillfälligt beställningsstopp beslutats för sex leverantörer, varav Förvaltningen därefter har sagt upp avtalen i förtid för fem av dessa. För nio av de 15 leverantörerna medförde kontrollen ingen åtgärd.

Förvaltningens bedömning har, förutom det faktum att det konstaterats avtalsbrott i samtliga ovan nämnda ärenden, grundat sig i att det är fråga om känslig verksamhet med sårbara barn och unga. Därmed har leverantörernas avtalsbrott medfört en väsentlig och oacceptabel risk för barnens och ungdomarnas hälsa. Vidare är Förvaltningen av bedömningen att dessa avtalsbrott medför en irreparabel förtroendskada beträffande leverantörernas kvalitetsarbeten och hantering av nyanställningar samt befintlig personal.

2.3 Förbättrade avtalsvillkor med anledning av uppföljningen

Förutom vidtagna åtgärder mot de leverantörer som brutit mot avtalsvillkor har uppföljningen medfört förbättring och utveckling av utredningsmetodik samt avtalsskrivningar. Följande avtalsförbättringar har tagits fram för upphandlingar av bland annat ramavtal av HVB för barn och unga under år 2025 samt andra upphandlingar där krav kommer att ställas på utdrag ur belastningsregister.

- Krav på att leverantören en gång per kalenderår ska genomföra en ny registerkontroll på ledning och samtlig personal som används inom avtalet.
- Krav på att ledning eller personal inte får vara dömd för något grovt brott (ingen tidsgräns). För övriga av de brott som uppräknas i Belastningsregister för HVB får ledning eller personal inte vara dömd de senaste fem åren.

- Krav på att i de fall det förekommer uppgifter i belastningsregister ska ett fullständigt "Utdrag för att kontrollera egna uppgifter i belastningsregistret" begäras in för att säkerställa en fullständig lämplighetsprövning av personalen. Det vill säga om en anställd är dömd för till exempel vålds- eller narkotikabrottslighet för mer än fem år så är leverantören skyldig att begära in ett fullständigt belastningsregister. Detta för att försäkra sig om att personen inte är dömd för annan brottslighet som inte framgår av belastningsregistret för HVB men där personens lämplighet ändå bör ifrågasättas (till exempel penningtvättbrott och vapenbrott).
- Förtydligande att Förvaltningen anser att en bristande registerkontroll, som medfört att person som är dömd för något av specificerade brott används inom avtalet utgör ett väsentligt avtalsbrott. Sådant väsentligt avtalsbrott påverkar allvarligt förtroendet kring leverantörens seriositet och förtida upphörande kan därför tillämpas utan någon föregående möjlighet till rättelse.
- Vitesbestämmelser i de fall leverantören inte följer kravet på genomförd registerkontroll vid anställning eller vid den årliga kontrollen i enlighet med kravet. Vitet tillämpas i de fall leverantören brustit i de avtalade kontrollerna men utan att bristen fått effekten att person som är dömd för något av de specificerade brotten använts inom avtalet. Detta avtalsvillkor bör kontrolleras vid urvalsbaserad och strukturerad uppföljning.

Med tanke på rättsutvecklingen vad gäller söktjänsters tillgång till brottmålsdomar bör det även förtydligas att leverantören på begäran ska kunna påvisa att all personal som kan ha direkt kontakt med barnet/den unge inte är dömda för uppräknade brott.

2.4 Andra åtgärder/IVO:s beslut

Förvaltningen följer löpande IVO:s pågående tillsyner och eventuella beslut. Med anledning av detta har Förvaltningen, parallellt med aktuell uppföljning, beslutat om beställningsstopp för ytterligare fem leverantörer eftersom IVO förbjudit dessa att tills vidare bedriva fortsatt verksamhet.

3 Samlad placerings- och inköpsfunktion

Samlad placering- och inköpsfunktion (Spink), socialförvaltning Sydväst, har i uppdrag att ge placeringsstöd i individärenden till de fyra socialförvaltningarna och förvaltningen för funktionsstöd. Spink ansvarar även för kontroll inför tillägg av leverantörer som kan användas genom direktupphandling i Spinks

utförrarregister samt för den systematiska leverantörsuppföljningen av leverantörer i utförrarregister som kan användas genom direktupphandling.

3.1 Bakgrund till uppföljningen

Spink har utifrån Polismyndighetens rapport och i likhet med inköps- och upphandlingsförvaltningen genomfört en fördjupad uppföljning av ett urval av leverantörer inom HVB för barn och unga 0–20 år som socialförvaltningarna använder genom direktupphandling.

I Spinks utförrarregister finns cirka 120 leverantörer (flera leverantörer kan tillhöra samma koncern) inom HVB för barn och unga 0–20 år som kan användas genom direktupphandling. Inför den fördjupade uppföljningen genomfördes ett urval av leverantörer, urvalet gjordes utifrån samma parametrar som inköps- och upphandlingsförvaltningen. Urvalet uppgick till sex leverantörer varav fyra tillhörde samma koncern.

3.2 Uppföljningens genomförande och resultat

Utgångspunkten för uppföljningen av leverantörerna var att den skulle genomföras på samma sätt som inköps- och upphandlingsförvaltningens uppföljning, det vill säga med fokus på att följa upp kraven på personalens lämplighet samt kompetens utifrån krav i avtalsmall direktupphandling.

I samband med att uppföljningen påbörjades hösten 2024 begärde Spink in uppgifter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avseende aktuella leverantörer. De uppgifter som erhöles från IVO (tillsyner och tips) bedömdes vara så pass allvarliga att Spink beslutade om att direkt ta bort fem leverantörer (varav fyra tillhörde samma koncern) ur utförrarregistret utan vidare utredning.

Uppgifterna som inhämtades från IVO visade på brister i registerkontroll och att verksamhet bedrivits utan godkänd föreståndare. Uppgifterna visade även på vissa kvalitetsbrister. IVO har per den 15 april 2025 pågående tillsyner hos samtliga av dessa fem leverantörer.

En leverantör togs bort ur utförrarregistret då denna under pågående utredning av Spink fick beslut från IVO om återkallelse av tillstånd/förbud att bedriva verksamhet.

Sammantaget togs samtliga sex leverantörer som omfattades av uppföljningen bort från Spinks utförrarregister. Detta utifrån de uppgifter om allvarliga brister i verksamheten som inkom från IVO samt IVO:s beslut att återkalla tillstånd för en av leverantörerna att driva HVB BoU. Utöver att bristerna rör sig om brott mot villkoren i placeringsavtalet för direktupphandling grundar sig Spinks bedömning även i att det är fråga om känslig verksamhet med sårbara barn och unga. Därmed har leverantörernas avtalsbrott och övriga brister medfört en väsentlig och oacceptabel risk för barnens och ungdomarnas hälsa.

Sedan aktuella leverantörer togs bort från Spinks utförrarregister har inga nya placeringar via Spink skett i verksamheten och de placeringar som var pågående

i aktuella verksamheter i samband med beslut om borttag omplacerades i samråd med placerande förvaltning.

3.3 Förbättrade avtalsvillkor med anledning av uppföljningen

På samma sätt som inköps- och upphandlingsförvaltningen beskriver har, förutom vidtagna åtgärder gentemot leverantörer i urvalet, uppföljningen medfört utveckling av utredningsmetodik och avtalsskrivningar. De avtalsförbättringar som tagits fram och som beskrivs ovan av inköps- och upphandlingsförvaltningen kommer att anpassas i förhållande till de avtalsmallar för direktupphandling som tillhandahålls av Spink.

3.4 Andra åtgärder

Liksom inköps- och upphandlingsförvaltningen följer Spink löpande IVO:s pågående tillsyner och eventuella beslut avseende de leverantörer som används på direktupphandling.

Utöver ovanstående har Spink även identifierat ett behov av förstärkt information till de leverantörer i utförarregistret som används på direktupphandling. Detta för ökad transparens kring de kontroller som görs och en tydlighet kring att staden, vid avtalsbrott eller andra brister/oegentligheter i verksamheten, kan komma att avsluta samarbetet med aktuell leverantör.